

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти **Сумський державний університет**
Освітня програма **31732 Облік, аудит і оподаткування в міжнародному бізнесі**
Рівень вищої освіти **Магістр**
Спеціальність **071 Облік і оподаткування**

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства - <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	31732
Назва ОП	Облік, аудит і оподаткування в міжнародному бізнесі
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Чудовець Віталій Васильович, Калашнікова Анастасія Костянтинівна, Лопатовський Віктор Григорович (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	30.03.2020 р. - 01.04.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/ssu_self-esteem_2rm_accounting-taxation.pdf

Програма візиту експертної групи https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/ssu_visit-program_2rm_accounting-taxation.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Під час роботи експертної групи підтверджено і доповнено факти відомостей самооцінювання за освітньо-науковою програмою «Облік, аудит і оподаткування в міжнародному бізнесі». Представлені в акредитаційній справі документи, а також вивчені під час експертизи докази дозволяють зробити висновок, що підготовка фахівців здійснюється на рівні, який відповідає вимогам стандарту і очікуванням здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою. ОНП «Облік, аудит і оподаткування в міжнародному бізнесі» розроблена у відповідності до вимог Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Освітній процес за ОНП забезпечує отримання здобувачами освітнього ступеня «магістр» необхідних компетентностей у сфері обліку та оподаткування, здатних застосувати сучасні методи і технології обліку, аудиту за міжнародними стандартами, ефективно організовувати роботу бухгалтерської служби на підприємстві, забезпечувати оптимізацію організації обліку та контролю з метою максимізації економічного ефекту діяльності господарюючих суб'єктів. В процесі реалізації ОНП поєднується навчання та наукові дослідження, що підтверджується наявністю публікацій у здобувачів вищої освіти, їх участю в держбюджетній та госпдоговірній тематиці, в міжнародних, всеукраїнських та університетських науково-практичних конференціях, в конкурсах студентських наукових робіт, олімпіадах та наукових гуртках при кафедрі. У контексті інтернаціоналізації діяльності, здобувачі вищої освіти опановують переважну кількість навчального матеріалу на ОНП англійською мовою, у т.ч. відвідують лекції іноземного фахівця, який працює на кафедрі; беруть участь у міжнародних програмах короткострокової академічної мобільності; виступають з презентаціями з актуальних проблем обліку та оподаткування на конференціях. Освітньо-наукова програма сприяє розвитку креативності, лідерських здібностей та комунікаційних навичок здобувачів вищої освіти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами освітньо-наукової програми є: англійське ведення занять; поєднання навчальної та наукової складової шляхом активного залучення здобувачів вищої освіти до виконання науково-дослідних робіт; інтерактивність при викладанні шляхом поєднання технічних засобів та інноваційних методів навчання; поєднання теоретичного навчання з практичною підготовкою (залучення до занять роботодавців, іноземного фахівця), що позитивно впливає на якість курсових робіт, звітів з практики та рівня практичної підготовки випускників в цілому; участь здобувачів вищої освіти у короткострокових програмах мобільності із можливістю перезарахування цього як окремих складових освітніх компонентів на ОНП; наявність стійких зв'язків з роботодавцями, врахування їх порад для удосконалення освітньої програми; наявність каталогу вибіркового дисциплін на сайті університету; наявність проекту «Університет, дружній до сім'ї», який сприяє створенню рівних можливостей в отриманні професії матерями-студентками; розвиток інклюзивної освіти; належне фінансування структурних підрозділів через створення їх субрахунків; активна робота психологічної служби університету, що сприяє запобіганню конфліктних ситуацій; наявність Кодексу академічної доброчесності. Викладачі та здобувачі вищої освіти за ОНП мають безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької, наукової, культурної, спортивної діяльності в межах освітньої програми та необхідних для розвитку soft skills здобувачів вищої освіти. Розроблений та прийнятий в університеті перелік внутрішніх нормативних актів повністю охоплює питання, які мають бути врегульовані для забезпечення функціонування системи внутрішнього забезпечення якості.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін освітньо-наукової програми належить: неврахування соціокультурної складової місії ЗВО, що передбачена стратегією його розвитку; обмеження чисельності здобувачів за обраними вибічковими дисциплінами (не менше 15 осіб); потреба в оновленні наявної нормативної бази ЗВО з питань професійного розвитку викладачів (підвищення їх кваліфікації). Експертна група рекомендує: удосконалити формулювання цілей ОНП в контексті спрямованості на гармонійний розвиток особистості в освітньому процесі; удосконалювати форми і методи співпраці з роботодавцями з метою їх максимального залучення до покращення ОНП; зменшити обмеження щодо мінімальної чисельності осіб для вибіркового дисциплін; скоригувати програму додаткового фахового іспиту при вступі на ОНП; розглянути можливості більш активного залучення здобувачів до програм довгострокової академічної мобільності; закріпити права та обов'язки гарантів освітніх програм

університету у внутрішньоуніверситетських документах; привести до діючої нормативно-законодавчої бази Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету; покращити англomовне методичне забезпечення ОНП у зв'язку із її частковою англomовністю; додати до каталогу освітніх програм університету вкладення з повним варіантом відсканованих ОНП у pdf-форматі; вдосконалити систему зворотного зв'язку для обговорення ОНП шляхом удосконалення роботи онлайн-форми на сайті університету.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП має сформульовані цілі професійної спрямованості, які відповідають місії та стратегії Сумського державного університету, що викладені у Концептуальних засадах діяльності Сумського державного університету, стратегії розвитку на 2010-2020 роки, затверджених Конференцією трудового колективу від 20.05.2010 р. (https://drive.google.com/open?id=1_xH6pn29dGot-XgNvkenunS67vLCZR-n) та місії та стратегії ЗВО, які викладені в Стратегічному плані розвитку Сумського державного університету на 2020-2026 роки, затвердженому Конференцією трудового колективу від 24.01.2020 р. (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/gen-info/misiia-viziia-stratehiia.html>). Так, ОНП спрямована на здобуття студентами поглиблених теоретичних знань, умінь та навичок, які відносяться до сфер обліку, аудиту і оподаткування, а також на підготовку здобувача до дослідницької діяльності, що дасть їм змогу ефективно виконувати складні наукові та прикладні завдання (у т.ч. інноваційного характеру) відповідного рівня професійної діяльності, орієнтовані на дослідження й розв'язання управлінських проблем, зокрема у сфері міжнародного бізнесу, з використанням сучасних обліково-аналітичних та контрольних процедур, а також інформаційно-комунікаційних технологій, що кореспондує з візією ЗВО як інноваційного центру, спрямованого на дослідження. Разом з тим, у формулюванні цілей ОНП не вдалося повною мірою відобразити соціокультурну складову місії, що передбачена стратегією розвитку ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

При формуванні ОНП враховуються запити різних груп зацікавлених сторін. В робочу проектну групу входять представники роботодавців – Серєда В.М. (головний бухгалтер ТОВ «Гуалапак Україна»), Каратєєв А.Л. (директор ТОВ «Сумська насосна станція»), а також студенти, які навчаються на ОНП – Ярошина А.П., Солодуха М.В. (https://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/buchuchet/2019-2020/Protokol_RPGrupa/proektna8.pdf). У ЗВО проводиться анкетування студентів через електронну систему «Особистий кабінет», в тому числі щодо змісту ОНП, її відповідності очікуванням здобувачів, рівня викладання та методів навчання та ін. В ході спілкування зі студентами експертна група отримала підтвердження бажання студентів навчатися англійською мовою, широкого залучення інформаційних систем в навчальний процес. До складу робочої проектної групи по ОНП входять представники роботодавців, які надають свої пропозиції щодо змісту та оновлення ОНП. Проект ОНП також розглядає створена в ЗВО Експертна рада роботодавців зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» (наприклад, обговорення змін ОНП в контексті прийняття СВО за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», протокол від 27.08.2019 р. №10 (<https://drive.google.com/open?id=1W1oCc2Vccs3xVgDydSfxbeyZHPnr70bk>), обговорення проекту ОНП на 2020 рік, протокол від 03.10.2019 р. №11 (https://drive.google.com/open?id=1nB_jqYmxFKekUrgPNG9r9ysjAww5uDea). Також процедура затвердження ОНП передбачає рецензування представниками академічної спільноти.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Вивчення ОНП та програмних результатів навчання дозволяє зробити висновок про їх відповідність сучасним тенденціям розвитку спеціальності – широкого впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, міжнародних стандартів аудиту, застосування інформаційних технологій. Крім цього, ринок праці в умовах інтенсифікації міжнародного співробітництва потребує фахівців, які сертифіковані за міжнародними програмами підготовки в сфері управління, обліку та аудиту – CAP, CIPA, CIMA, ACCA DipIFR та ін., володіють професійною англійською мовою, здатні впроваджувати наукові та бізнесові проекти. Проходження практик, виконання курсових та кваліфікаційних (дипломних) робіт містить регіональний контекст, оскільки переважна їх більшість виконується на базі підприємств Сумської області, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю. При формуванні цілей та в процесі досягнення ПРН за ОНП враховується досвід аналогічних вітчизняних програм: ОНП «Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю» КНЕУ, ОНП «Міжнародний облік, аналіз і оподаткування» ОНЕУ, ОНП «Міжнародний облік» ТНЕУ, ОНП «Облік і оподаткування в міжнародному бізнесі» КНТЕУ. При визначенні програмних результатів навчання окремих компонентів акредитованої ОНП також було враховано досвід споріднених програм відомих зарубіжних вищих навчальних закладів. Враховано досвід співпраці з іноземними ЗВО – з Університетом прикладних наук Німецького Центрального банку, Університетом Бат Спа (Великобританія).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Зміст ОНП та передбачені нею освітні компоненти дозволяють досягти програмні результати навчання та відповідають Стандарту ВО за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ від 10.07.2019 р. № 958). ЗВО своєчасно відреагував на затвердження МОН України Стандарту ВО за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» та вніс відповідні зміни у вже діючу ОНП після обговорення з Експертною радою роботодавців зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Порівняльний аналіз фахових компетентностей, ПРН та форм атестації здобувачів в сучасній редакції тексту ОНП та Стандарту вказує на їх відповідність. Крім цього, спеціальні (фахові) компетентності ОНП додатково включають СК, обумовлені міжнародною спрямованістю програми (СК13-16).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Чітка процедура змін ОНП та регулярність їх проведення відповідно до вимог зацікавлених осіб, зміни Стандарту ВО. Залучення до розробки ОНП роботодавців, студентів та академічної спільноти. Проведення онлайн опитувань здобувачів вищої освіти. Англійське навчання за ОНП. Спрямованість на вивчення міжнародних стандартів обліку і аудиту. Наявність в ОНП СК, що стосуються саме обліку, аудиту і оподаткування в міжнародному бізнесі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

При формулюванні мети ОНП недостатньо враховано соціокультурну складову місії ЗВО, що передбачена стратегією його розвитку. Рекомендовано удосконалити формулювання цілей ОНП в контексті спрямованості на гармонійний розвиток особистості в освітньому процесі. Рекомендовано удосконалювати форми і методи співпраці з роботодавцями з метою їх максимального залучення до покращення ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП в цілому відповідає Критерію 1 та має недоліки, що не є суттєвими. Такий висновок ґрунтується на достатньо високому ступені відповідності ОНП якісним характеристикам підкритеріїв 1.2,1.3,1.4.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП складає 120 кредитів ЄКТС, що повністю відповідає обсягу освітньо-наукової програми за рівнем магістра, передбаченої Стандартом ВО за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом МОН від 10.07.2019 р. № 958.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Освітньо-наукова програма належним чином структурована і містить всі необхідні складові – лист-погодження, передмова, загальна інформація, мета, характеристика, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання, програмні компетентності, програмні результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми, академічна мобільність, перелік компонент ОНП та їх логічна послідовність, форма атестації здобувачів, матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОНП, матриця забезпечення програмних результатів навчання, структурно-логічна схема підготовки. Згідно матриці відповідності освітні компоненти, що включені до ОНП, в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Усі програмні результати навчання, що передбачені стандартом вищої освіти, забезпечуються обов'язковою складовою програми. ОНП відповідає вимогам чинного законодавства в частині дослідницької компоненти (не менше 30%) – ОК2, ОК13, ОК14, ОК15 та складові інших ОК. Експерти зафіксували факти участі здобувачів в студентських та бюджетних наукових роботах. В розділі II «Зведені дані про бюджет часу» навчального плану відведено 2 тижні на задачу кваліфікаційного іспиту, який не передбачено ОНП, однак цей недолік носить редакційний характер. Взагалі, освітні компоненти, включені до ОНП складають логічну взаємопов'язану систему (структурно-логічну схему), що дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП відповідає опису предметної області затвердженого Стандарту ВО спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та містить усі передбачені ним програмні результати.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура освітньо-наукової програми складається із обов'язкових дисциплін загальної та фахової підготовки, а також вибіркових дисциплін загальної та фахової підготовки здобувачів вищої освіти у обсязі, що становить 25% від загального обсягу за освітньою програмою (30 кредитів ЄКТС). Можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії передбачена нормативними актами ЗВО: Положенням про організацію освітнього процесу (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>); наказами ректора «Про організацію викладання дисциплін вільного вибору» (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=fe561d57-5f08-e611-81e4-001a4be6d04a&kind=1>) та «Про автоматизовану підтримку процесу реєстрації для вивчення вибіркових дисциплін». Навчальним планом підготовки магістрів 2020 р. прийому передбачено формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів освіти шляхом здійснення вибору дисциплін з двох каталогів: 1. Каталог вибіркових дисциплін циклу загальної підготовки (<https://sumdu.edu.ua/uk/academic/organization-training/directory-sample-disciplines.html>), 2. Каталог вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки за освітньою-науковою програмою «Облік, аудит і оподаткування у міжнародному бізнесі», який обговорюється на засіданнях РПГ (протокол №7 від 3.10.2019р.), ЕРР (протокол № 11 від 3.10.2019р.) та Ради з якості ННІ БТ «УАБС» (протокол №3 від 14.11.2019р.) (<https://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/ua/component/zoo/item/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin-tsyklu-profesiinoi-ta-praktychnoi-pidhotovky-pa-osvitnoiu-naukovoio-prohramoio-oblik-audit-ta-opodatkuвання-u>

mizhnarodnomu-biznesi?Itemid=317). Процедура вибору дисциплін здійснюється здобувачами з використанням інформаційного сервісу університету «Особистий кабінет». За результатами вибору групи (поток) формуються з урахуванням мінімальних обмежень, встановлених пп.13-14 наказу від 21.04.2016 р. (як правило, не менше, ніж 15 осіб). У разі несформованості групи здобувачі можуть реалізувати право на вільний вибір дисциплін через навчання з використанням електронних ресурсів (OCW СумДУ (<https://ocw.sumdu.edu.ua/>), дистанційних курси (<https://dl.sumdu.edu.ua/uk/>), масових он-лайн курсів (<https://examenarium.sumdu.edu.ua/>) тощо) під керівництвом викладача.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Освітньо-наукова програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти у вигляді науково-дослідної та переддипломної практики загальним обсягом 20 кредитів ЄКТС. Для проходження практики пропонується широка база підприємств (https://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/buchuchet/2019-2020/practice/Rekomendovani_bazi_praktik.pdf). Практика проходить на підприємствах та в організаціях, а також в Центрі з консультаційної підтримки і облікового супроводження соціальних ініціатив та бізнесу при кафедрі бухгалтерського обліку та оподаткування (https://drive.google.com/drive/folders/1gecyxr_SEzdHCsXNSBBvuax-qSjgJR74). Взагалі проходження практики дозволяє здобути професійні компетентності, проте варто більш широко застосовувати проходження студентами практики поза межами університету в суб'єктах господарювання.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Заявлені у програмі загальні компетентності забезпечуються обов'язковими компонентами. Деякі із них додатково забезпечуються вибірковими дисциплінами.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Передбачені для ОНП програмні результати відповідають програмним результатам, визначеним стандартом вищої освіти і можуть бути досягнуті освітньою програмою обсягом у 120 кредитів ЄКТС. Обсяг окремих освітніх компонент дозволяє досягнути поставлених цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою навчання не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Збалансованість структури та змісту ОНП, її спрямованість на міжнародний бізнес. Наявність двох великих каталогів вибіркових дисциплін, що дозволяють здобувачеві через використання «Особистого

кабінету» обрати індивідуальну освітню траєкторію.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Обмеження чисельності слухачів за обраними вибірковими дисциплінами (не менше 15 осіб). Наявність в 2 розділі навчального плану кваліфікаційного іспиту, який не передбачено ОНП. Рекомендуємо зменшити мінімальну чисельність здобувачів вищої освіти при виборі ними дисциплін вільного вибору та розглянути можливість впровадження дуальної форми освіти за ОНП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Загалом освітньо-наукова програма відповідає вимогам Стандарту ВО і чинним нормативним вимогам щодо розробки, затвердження та перегляду освітніх програм.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до магістратури Сумського державного університету розміщені на сайті університету (https://vstup.sumdu.edu.ua/images/zagalne/Pravila_2020_SSU.pdf), є зрозумілими та чітко визначають вимоги щодо осіб, які прагнуть вступити до магістратури та не містять дискримінаційних положень. Вступні випробування проводяться шляхом тестування. У правилах прийому університету зазначена інформація про наявність або відсутність акредитації, ліцензійний обсяг, термін та вартість навчання у магістратурі університету за ОНП «Облік, аудит і оподаткування в міжнародному бізнесі». Правила прийому містять перелік вступних випробувань, прохідний бал та процедуру розрахунку конкурсного балу.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Програми та завдання фахового випробування (https://vstup.sumdu.edu.ua/images/magistratura/Programmy/oblik_opodatk_m.pdf) відповідають вимогам спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Також правилами передбачено складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови з використанням організаційно-технологічних процесів ЗНО. Для осіб, які здобули освітній рівень бакалавра за іншою спеціальністю, при вступі до магістратури відповідно до законодавства передбачено здачу додаткового фахового вступного випробування. Завдання додаткового фахового випробування (https://vstup.sumdu.edu.ua/images/magistratura/Programmy/ukr_mova.pdf) включають питання із української мови, що не зовсім відповідає особливостям ОНП «Облік, аудит і оподаткування в міжнародному бізнесі» у зв'язку із її акцентом на англомовність. Рекомендуємо у програму додаткового фахового випробування додати питання, що дозволять перевірити знання вступників із фахових дисциплін.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюється Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=a01ab6e2-eb89-e411-9575-001a4be6d04a&kind=1>) та Положенням про організацію освітнього процесу в (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>), які є у відкритому доступі на сайті університету. Визначені у Положеннях правила є зрозумілими, містять чіткі механізми перезарахування освітніх компонент. Під час дистанційної експертизи підтверджені факти неодноразового залучення здобувачів вищої освіти до програм академічної мобільності. Визнання результатів навчання за такими програмами здійснюється на основі договору про навчання/стажування, який містить чіткий перелік освітніх компонент, які будуть зараховані здобувачеві. Таким чином, здобувач-учасник академічної мобільності є цілком проінформованим про можливість визнання результатів навчання. Так, студентки ОНП Костенко В.В. та Литвинова М.С. пройшли курс «Міжнародний тиждень центральних банків» в Університеті прикладних наук Бундесбанку (м. Хахенбург, Німеччина) та отримали перезарахування двох тем з курсу «Звітність міжнародних банківських груп» в університеті (https://drive.google.com/drive/folders/1txE629dhEygJjE9uvaFK2Uctr_nOVrAs).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти Сумського державного університету, отриманих у неформальній освіті (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=064a4588-a442-ea11-afa3-001a4be6d04a&kind=1>). Відповідно до Положення, для перезарахування здобувач має подати затверджену форму декларації та підтверджуючі документи на розгляд комісії, яка формується з числа членів групи забезпечення та проектної групи керівником групи забезпечення. Комісія визначає змістовну відповідність результатів неформального навчання та освітніх компонентів та на основі робочої програми (силабусу) визначає обсяги перезарахування і підсумкову оцінку. Згідно із Положенням, можливе перезарахування як окремих дисциплін (освітніх компонентів), так і окремих розділів, тем, індивідуальних завдань тощо. Позитивним є те, що механізм перезарахування результатів навчання у неформальній освіті визначено окремим нормативним документом, має чітко врегульований характер та є доступним для всіх учасників освітнього процесу. Процедура визнання результатів є зрозумілою, однак перевірити її реальність не було можливості внаслідок відсутності подібних прецедентів за освітньою програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Процедури вступу є чіткими та зрозумілими, що підтверджено в ході бесіди зі здобувачами та на веб-сайті приймальної комісії ЗВО. Правила прийому на навчання за ОНП не містять дискримінаційних положень і всі вимоги при вступі є обґрунтованими. Активна участь у короткостроковій зовнішній мобільності здобувачів вищої освіти та прозорі механізми визнання її результатів є позитивною практикою, особливо в контексті орієнтованості ОНП на міжнародні відносини. Наявність окремого документу, який чітко регулює процедуру визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, незважаючи на відсутність прецедентів її використання на освітній програмі, дає значні перспективи для активного використання його у майбутньому.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рекомендуємо скоригувати програму додаткового фахового іспиту при вступі та розглянути можливість більш активного залучення здобувачів до програм довгострокової академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітньо-наукова програма загалом відповідає Критерію 3, а виявлені зауваження не є суттєвими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Вивчення освітніх компонентів здійснюється із застосуванням різних методів навчання, традиційної системи, так й інноваційні інтерактивні, що відображені в силабусах кожної дисципліни: проблемно-пошуковий метод, творчий метод, кейс-стаді лекції-дискусії, конференції, групові роботи тощо, що було підтверджено на зустрічі зі здобувачами. Застосовані форми та методи навчання сприяють досягненню програмних результатів навчання. Під час зустрічі зі здобувачами, студентами було висловлено побажання стосовно приділення більшої уваги вивченню спеціалізованого професійного програмного забезпечення. Бухгалтерське програмне забезпечення розглядають лише у розрізі тем окремих дисциплін, що не є достатнім для ґрунтовного оволодіння навичками роботи з програмним забезпеченням. Вагомою перевагою у контексті студентоцентрованого підходу є функціонування потужного механізму для дистанційного навчання – особистого електронного кабінету, завдяки якому здобувачі можуть використовувати змішану або дистанційну форму навчання, мати зворотній зв'язок із викладачами. Крім того, через електронний кабінет здійснюється загальноуніверситетське анонімне анкетування здобувачів стосовно їх рівня задоволення якістю освітнього процесу, методами викладання тощо. Окрім загальноуніверситетського, проводиться також опитування на рівні кафедри. Здобувачами було наголошено на реальності такого зворотного зв'язку та врахуванні побажань студентів, а також на дружній атмосфері у стосунках з викладачами. Здобувачі вищої освіти є вільними у виборі тем індивідуальних завдань, курсових та кваліфікаційних робіт, що є свідченням академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час зустрічі зі студентами було підтверджено, що інформування здобувачів щодо цілей та очікуваних результатів навчання, а також критеріїв оцінювання відбувається на першому занятті. Крім того, ця інформація розміщена на сайті кафедри у силабусах та регламентах до кожної дисципліни (<http://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/ua/component/zoo/item/distsiplini-dlya-magistriv-osvitno-naukovoji-programi-oblik-audit-ta-opodatkuvannya-u-mizhnarodnomu-biznesi-2?Itemid=317>). Для отримання інформації щодо відповідності освітніх компонентів програмним результатам, студенти можуть також переглянути ОНП у каталозі на сайті (<https://op.sumdu.edu.ua/#>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У процесі реалізації ОНП проводиться активне залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності, що підтверджується їх участю у конкурсах наукових робіт, конференціях університетського та всеукраїнського рівня, олімпіадах, наявністю публікацій, участю у науково-практичному гуртку «Управління проектами та дизайн мислення». Здобувачі залучені до науково-дослідних робіт кафедри на платній основі (Теницька І.А. у межах НДР, номер державної реєстрації 0118U003585; Солодуха М.В., Теницька І.А. та Костенко В.В. - у межах НДР номер державної реєстрації 0119U100759), що слугує додатковим стимулом для студентів до наукової роботи. Також позитивним є затвердження Цільової комплексної програми «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом» (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=6e5d361f-ac65-e411-ba42-001a4be6d04a&kind=1>) на 2019-2021 роки, з метою органічного поєднання науково-дослідної та навчальної роботи.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Згідно з методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення робочої програми навчальної дисципліни» (<https://normative.sumdu.edu.ua/>)

task=getfile&tmpl=component&id=b8ccf382-adfc-e911-b5f5-001a4be6d04a&kind=1), робочі програми навчальних дисциплін мають щорічно оновлюватися, з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм і, зокрема, отриманих від здобувачів освіти та інших стейкхолдерів побажань та зауважень. На підтвердження цього, було надано протоколи робочих проектних груп, а також експертної ради роботодавців (https://drive.google.com/drive/folders/1YLiA51s_hQG-KL4iOeJnmjmJjbg3HU5U). Вивчення змісту та процедур затвердження робочих програм навчальних дисциплін вказує на їх систематичне оновлення з урахуванням сучасних досягнень теорії та практики у відповідних сферах знань. Робочі програми відображають актуальний зміст навчальної дисципліни, послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення, обсяг часу на різні види навчальної роботи, засоби і форми поточного та підсумкового контролю.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО створено середовище для розвитку інтернаціоналізації: встановлено партнерські відносини з іноземними ЗВО (зокрема з Університетом прикладних наук Дойче Бундесбанку м.Хахенбург), здобувачі вищої освіти та викладачі активно залучаються до програм зовнішньої академічної мобільності та міжнародних проєктів, на кафедрі працює іноземний викладач Левенте Ковач. Так, у процесі акредитаційної експертизи підтверджена участь викладачів у підвищенні кваліфікації (Самусевич Я.В. та Височиної А.В. у Великобританії Олексіч Ж.А. у Чехії) та наукових дослідженнях (Артюхов А.Є. у Чехії) (<https://drive.google.com/drive/folders/1TxO64GnMZrN3GQg-s19XOsLUjtcvh0C->), здобувачів вищої освіти у академічній мобільності Костенко В.В. та Литвинова М.С. у Німеччині) (https://drive.google.com/drive/folders/1txE629dhEygJjE9uvaFK2Uctr_nOVrAs).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Наявність силабусів, які містять змістовне та якісне наповнення, що є корисним для здобувачів. Використання системи електронних особистих кабінетів для забезпечення можливості дистанційного навчання, проведення анкетування стосовно задоволеності та зворотного зв'язку. Широке використання інтерактивних методів навчання (кейс-метод, ділові ігри, бізнес-симуляції, тренінги, мультимедійні презентації тощо). Вдале поєднання навчання з науковою діяльністю та здобутки за результатами участі в олімпіадах та конкурсах студентських наукових робіт. Залучення здобувачів вищої освіти до наукової роботи на оплачуваній основі. Активна короткострокова зовнішня мобільність студентів та викладачів. Крім того, враховуючи орієнтованість ОНП на вивчення обліку, аудиту та оподаткування у контексті міжнародних економічних відносин, англійське ведення занять та залучення іноземного викладача є обґрунтованою сильною стороною ОНП, яка також забезпечує конкурентоспроможність випускника на ринку праці не лише України, а й на міжнародному полі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Вивчення спеціалізованого ПЗ лише у розрізі тем окремих дисциплін і використання демо-версій цих програм не дає можливості здобувачам повноцінно оволодіти навичками з роботи з таким ПЗ. Необхідно розглянути можливість запровадження окремої дисципліни для вивчення ПЗ, в тому числі того, що використовується у міжнародній практиці та придбання ліцензійного ПЗ.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання та викладання за ОНП є на достатньому рівні та загалом відповідають вимогам Критерію 4, що пояснюється частковою відповідністю підкритерію 4.1 та відповідністю підкритеріям 4.2,4.3,4.4, 4.5.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти Сумського державного університету визначені в Положенні про організацію освітнього процесу (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти програмних результатів навчання для окремого освітнього компоненту. Зміст підсумкового контролю зорієнтований на програмні результати дисципліни. За результатами зустрічей зі здобувачами вищої освіти ОНП було встановлено, що форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання доводяться до їх відома на початку вивчення дисциплін, та є доступними для ознайомлення здобувачами в будь-який час у силабусах дисциплін на сайті кафедри (<https://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/ua/component/zoo/item/distsiplini-dlya-magistriv-osvitno-naukovoji-programi-oblik-audit-ta-opodatkuvannya-u-mizhnarodnomu-biznesi-2?Itemid=317>). Окрім силабусів, критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів у межах окремих дисциплін визначаються їх робочим регламентом (який теж розміщений на сайті кафедри). Додатковим заходом забезпечення і контролю чіткості та зрозумілості регламенту дисципліни є включення відповідного питання до внутрішньоуніверситетського опитування, яке проводиться за кожним освітнім компонентом по завершенню вивчення дисципліни анонімно через особистий електронний кабінет здобувача вищої освіти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно навчального плану ОНП, атестація здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті здійснюється у формі захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра, що відповідає вимогам стандарту вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Організація атестації здобувачів вищої освіти та правила їх проведення у Сумському державному університеті регламентується Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій Сумського державного університету з атестації здобувачів вищої освіти: <http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=f25f99b8-f63c-ea11-912d-001a4be6d04a&kind=1>

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час зустрічей з викладачами і здобувачами вищої освіти було підтверджено наявність чітких і зрозумілих контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів. Об'єктивність викладачів при проведенні екзаменів забезпечується проведенням лише письмових екзаменів або тестових процедур. Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу ректора «Про заходи щодо запобігання корупції» (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=8c1ab3be-fc59-e911-9c29-001a4be6d04a&kind=1>) є усунення від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів. Правила перескладання підсумкового контролю у разі отримання незадовільної оцінки регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>) та передбачають можливість дворазового перескладання - перший раз викладачу, другий раз комісії. На ОНП випадки конфлікту інтересів відсутні.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує

академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти регламентуються відповідними положеннями та наказами університету, які висвітлені на сайті Сумського державного університету. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю. Правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими для усіх учасників освітнього процесу. Вони забезпечують об'єктивність оцінювання результатів навчання. Академічна доброчесність учасників освітнього процесу забезпечується Кодексом академічної доброчесності, процедури дотримання академічної доброчесності – Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=fe3a1f9e-9c36-e911-9278-001a4be6d04a&kind=1>), Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=a629d359-964f-e911-b41d-001a4be6d04a&kind=1>), наказами ректора «Щодо створення університетської Комісії з етики та управління конфліктами», «Про підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу», що регламентують політику внутрішньої культури якості та проведенням відповідної роз'яснювальної роботи серед здобувачів вищої освіти, академічної спільноти та підрозділів університету. Для організації системної роботи з напрямку академічної доброчесності в університеті створено Групу сприяння академічній доброчесності, діяльність якої регламентується відповідним Положенням (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d82d0ce9-ad76-e811-93e1-001a4be6d04a&kind=1>). Випадків порушення академічної доброчесності не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти регламентуються відповідними положеннями та наказами Сумського державного університету, які висвітлені на його сайті. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю. Правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими для усіх учасників освітнього процесу та викладені у сила бусах та робочих регламентах навчальних дисциплін, розмішених на сайті кафедри. Вони забезпечують об'єктивність оцінювання результатів навчання. Академічна доброчесність учасників освітнього процесу забезпечується: кодексом та іншими документами, положеннями і наказами Сумського державного університету та проведенням відповідної роз'яснювальної роботи у його структурних підрозділах. Випадки порушення академічної доброчесності відсутні. Доцільно відзначити також використання програмного забезпечення для забезпечення якості перевірки наукових та навчально-методичних робіт здобувачів вищої освіти усіх рівнів та НПП на плагіат. Додатковим заходом забезпечення і контролю чіткості та зрозумілості контрольних заходів дисциплін та процедур дотримання академічної доброчесності є включення відповідних питань до внутрішньоуніверситетських опитувань, які проводяться анонімно через особистий електронний кабінет здобувача вищої освіти. Тематика кваліфікаційних робіт має науково-дослідний характер.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

-

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Практики щодо застосування контрольних заходів, та оцінювання здобувачів вищої освіти забезпечують об'єктивність та прозорість оцінювання результатів навчання за ОНП. Політика академічної доброчесності, запроваджена в університеті та підкріплена відповідними документами. Університет популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії її можливим порушенням.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час вивчення зведеної інформації про викладачів, які забезпечують реалізацію ОНП, додаткових відомостей, а саме документів про освіту, науковий ступінь/вчене звання, наукових та навчально-методичних праць, документів стосовно підвищення кваліфікації (в тому числі і у формі стажування, шляхом інформальної освіти (самоосвіти) (https://drive.google.com/open?id=1RnATydbEJZGHGf4Sk_SKBkEQ6gwqdtk) та https://drive.google.com/open?id=118V-OH6zP_1EL3OMNi8YAKnKkpnFvHrO) експертна група констатує, що академічна кваліфікація НПП забезпечує досягнення визначених освітньо-науковою програмою цілей та програмних результатів навчання. Наукові праці у переважній більшості корелюють зі змістом навчальних дисциплін. Науково-педагогічні працівники є авторами (співавторами) навчально-методичних праць, у тому числі підручників та навчальних посібників з дисциплін викладання на освітньо-науковій програмі «Облік, аудит і оподаткування у міжнародному бізнесі». Також слід зазначити, що переважна більшість науково-педагогічних працівників має практичний досвід роботи або бере участь у діяльності професійних об'єднань за профілем. Позитивним є те, що усі викладачі, які забезпечують освітній процес за ОНП, проводять навчальні заняття із власних дисциплін іноземною (англійською) мовою.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору кадрів здійснюється згідно із «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Сумського державного університету та укладання з ними трудових договорів (контрактів)». (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d4b030ae-80a2-e511-8085-001a4be6d04a&kind=1>). Кандидати на посади НПП подають інформаційну довідку щодо відповідності професійно-кваліфікаційним вимогам, наукової та професійної активності претендента на заміщення посади професорсько-викладацького складу, яка дає змогу всебічно оцінити професійну та академічну кваліфікацію. Показники, визначені довідкою є підставою для визначення терміну контракту науково-педагогічного працівника. Оголошення щодо конкурсу на заміщення вакантних посад публікуються на сайті університету (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/public-info/vacancies.html>). При проведенні зустрічей (інтерв'ювання) із адміністративним персоналом, сервісними службами та науково-педагогічними працівниками, які викладають на освітньо-науковій програмі, з'ясовано, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, але дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму претендентів переважно за рахунок їх відповідності академічній кваліфікації за освітніми компонентами (дисциплінами). У якості пропозицій рекомендується узгоджувати із гарантами освітніх програм можливих кандидатів на посади НПП із урахуванням їх відповідності потенційним дисциплінам, які будуть закріплюватися за ними. З метою активізації участі гарантів освітніх програм пропонується затвердити їх права та обов'язки у внутрішньо університетських нормативних документах, що значно полегшить розуміння ними кола їх відповідальності.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

При проведенні зустрічі із роботодавцями, інтерв'юванні здобувачів вищої освіти, вивченні додаткових матеріалів, експертна група підтверджує залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу в частині участі роботодавців у розробленні та оновленні освітньої програми, проходження наукової та переддипломної практики на провідних підприємствах регіону, наявність укладених договорів щодо співпраці. Найбільш істотної взаємозв'язки кафедра має з ТОВ «Гуалапак Україна» та ТОВ «Сумська насосна техніка», представники яких входять до робочої проєктної групи за ОНП, надають місця для проходження практики та працевлаштування випускників кафедри. Також роботодавців періодично залучають для визначення сучасних тенденцій розвитку у сфері обліку, аудиту і оподаткування. Ця інформація враховується кафедрою при визначенні тематики курсових робіт магістрів, що спрощує адаптацію випускників до умов професійної діяльності на виробництві. Також у Сумському державному університеті створені експертні ради роботодавців у розрізі кожної спеціальності, але є пропозиція щодо активізації ступеня їх залучення до удосконалення освітнього процесу в університеті.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Експертна група підтверджує, що університет залучає представників підприємств для проведення теоретичних і практичних занять на ОНП, мають місце відкриті виступи практиків в університеті. Фахівці-практики та представники роботодавців залучаються до складу екзаменаційних комісій з атестації здобувачів вищої освіти. Під час захисту фахівці надають системну оцінку змістовності програми підготовки та фахової підготовки випускників ОНП. Роботодавці та здобувачі вищої освіти під час зустрічей з ними підтвердили залучення до проведення занять представників роботодавців, а також іноземного викладача-практика (Левенте Ковача, який за сумісництвом працює на кафедрі – <https://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/ua/component/zoo/item/levente-kovach-levente-kov-cs?Itemid=317>). Окрім того, частина викладачів кафедри (зокрема Винниченко Н.В., Савченко Т.Г.), які забезпечують освітній процес на ОНП, є фахівцями-практиками в сфері обліку, аудиту і оподаткування.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

З метою професійного розвитку викладачів у Сумському державному університеті створено Центр розвитку кадрового потенціалу (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d0bea61b-585c-e911-9676-001a4be6d04a&kind=1>). Стимулювання професійного розвитку викладачів у Сумському державному університеті забезпечується через врахування сертифікатів професійної майстерності у рейтингу структурних підрозділів (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=74e5b644-a2b2-e011-856b-001a4be6d04a&kind=1>). Наявність практичного досвіду роботи враховується при визначенні терміну контракту та у рейтингу викладачів (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=1aa66817-b5d3-e911-9964-001a4be6d04a&kind=1>) в конкурсі «Кращі науково-педагогічні працівники». В ході зустрічей експертної групи з НПП, що викладають на освітній програмі, представниками адміністрації та сервісних служб підтверджено, що університет співпрацює із іншими закладами в частині організації підвищення кваліфікації, в університеті ефективно діє система матеріального стимулювання структурних підрозділів (через введення окремих субрахунків кафедр та стимулювання їх за результатами рейтингового оцінювання) та окремих науково-педагогічних працівників (разово – за публікації у наукометричних базах Scopus та Web of Science та у вигляді регулярних надбавок до заробітної плати – за результатами оцінки навчальної та наукової активності викладачів). Викладачі ОНП поєднують професійний розвиток і навчальну діяльність, більшість з них завершили «Інтенсивний курс англійської мови» університету та деякі мають сертифікати, що підтверджують знання англійської мови на рівні B2, що є актуальним, зважаючи на часткову англомовність ОНП. Також викладачі підвищують кваліфікацію із дисциплін освітньої програми, в тому числі і шляхом закордонного стажування (Савченко Т.Г. та Серпенінова Ю.С. пройшли підвищення кваліфікації за програмою ІТЕС (Республіка Індія), Самусевич Я. В., Височина А.В. підвищували кваліфікацію на базі зарубіжних університетів (Великобританія та Кіпр) у межах програми Erasmus+).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В ході аналізу наявної нормативної бази, співбесід з НПП, представниками бухгалтерії, відділу кадрів, які проводились при здійсненні експертизи, підтверджено відомості, що містяться у відомостях самооцінювання. Розвиток викладацької майстерності реалізується через систему матеріального та морального заохочення, зокрема діє Положення, що визначає вимоги конкурсу «Кращі науково-педагогічні працівники» (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=1aa66817-b5d3-e911-9964-001a4be6d04a&kind=1>) Проведення рейтингового оцінювання професійної діяльності викладачів Сумського державного університету спрямовано на мотивацію НПП до удосконалення навчальної, наукової, методичної та організаційної діяльності, підвищення рівня професіоналізму. За результатами рейтингового оцінювання відбувається преміювання НПП. В університеті запроваджено ряд конкурсів, зокрема, щодо педагогічних інновацій (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=82e43e84-fd97-e911-9383-001a4be6d04a&kind=1>), на кращу колекцію навчальних матеріалів, опублікованих у відкритому доступі (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=1acb9fd7-138a-e511-bce5-001a4be6d04a&kind=1>) тощо. Викладачі кафедри використовують можливість обміну досвідом викладання та просвітницької діяльності, беручи участь у різних міжнародних проектах (Савченко Т.Г., Серпенінова Ю.С., Замора О.М.). З метою приведення до діючої нормативно-законодавчої бази наявна рекомендація щодо оновлення Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Наявність стимулюючих конкурсів для науково-педагогічних працівників, щорічне матеріальне стимулювання кращих за результатами рейтингового оцінювання, можливість отримання одноразових премій за публікаціями у наукометричних базах Scopus та Web of Science, ведення субрахунків для окремих структурних підрозділів. Залучення професіоналів-практиків, представників роботодавців, іноземного фахівця до аудиторних занять. Забезпечення підвищення знань викладачів з англійської мови в університеті для ведення занять на ОНП англійською мовою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

У зв'язку із прийняттям Постанов КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та від 27 грудня 2019 р. № 1133 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», потребує оновлення наявна нормативна база ЗВО з питань професійного розвитку викладачів (підвищення їх кваліфікації). Необхідно також посилити залучення роботодавців із створених Експертних рад роботодавців до участі в організації освітнього процесу та закріпити права та обов'язки гарантів освітніх програм університету у внутрішньоуніверситетських документах.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

На основі зібраних і проаналізованих фактів та доказів, експертна група констатує, що ОНП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 6 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

В університеті наявна достатня матеріально-технічна база та фінансові можливості для досягнення цілей та програмних результатів навчання, визначених освітньо-науковою програмою. У бібліотеці Сумського державного університету зосереджені необхідні інформаційні ресурси, залучається до використання англійська література, розміщена на сайтах міжнародних організацій, активно наповнюється репозитарій, наявне електронне середовище для дистанційного навчання здобувачів вищої освіти, проводиться матеріальне та нематеріальне стимулювання науково-педагогічних працівників за високі досягнення у сфері навчання (відзначення кращих НПП) та у сфері науки (преміювання за наукові публікації у наукометричних базах Scopus та Web of Science). Навчальні аудиторії університету обладнані необхідними технічними засобами для забезпечення візуалізації навчальних матеріалів, що створює можливості для здобуття ПРН, згідно із ОНП. Кафедрою використовується ліцензійне спеціалізоване програмне забезпечення у сфері обліку та оподаткування із частковим використанням безкоштовного забезпечення (демо-версій програм).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

В університеті наявний безкоштовний wi-fi, в гуртожитках є можливість підключення інтернету, в позанавчальний час здобувачі вищої освіти мають можливість безкоштовно займатися підготовкою до занять або написанням кваліфікаційних робіт у комп'ютерних класах. У бібліотеці наявний безкоштовний доступ до наукометричних баз Scopus та Web of Science, на сайті університету та кафедри активно поповнюється інформація про конференції, виставки, круглі столи тощо, ця ж інформація доводиться до здобувачів вищої освіти через їх особисті електронні кабінети.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище в Сумському державному університеті є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В університеті велика увага приділяється техніці безпеки, проводяться відповідні інструктажі з усіма здобувачами вищої освіти та персоналом університету. На території університету є медичний пункт, діє психологічна служба. Постійно збільшується аудиторний фонд із креативним простором, створюються навчально-тренувальні центри та приміщення «вільного» перебування та самостійної роботи студентів у позанавчальний час, що підтверджується переглядом Зд-туру по університету. На рівні інституту проводиться щорічний конкурс «Директор, викладач і я. Інститут – моя сім'я» з метою розвитку доброзичливих відносин на рівні «викладач-здобувач вищої освіти».

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Сумський державний університет забезпечує належну освітню, організаційну, інформаційну консультативну, соціальну підтримку здобувачам вищої освіти. Зокрема, в університеті активно розвивається інститут кураторства, який підтримує зв'язок, як із діючими студентами, так і з випускниками наявних освітніх програм. Представники деканату, профільних структурних підрозділів університету, куратори оперативної інформують здобувачів вищої освіти, які навчаються на цій освітньо-науковій програмі, про прийдешні заходи, що відбуватимуться на території університету та за його межами. Здобувачі мають можливість отримати для персонального використання ліцензійні операційні системи та пакети прикладного програмного забезпечення у рамках програм пільгового академічного ліцензування (<https://it.sumdu.edu.ua/golovna-ua-dostup-litsenziynogo-programnogozabezpechennya>). На території університету наявні банкомати, функціонує їдальня, у корпусах розташовані буфети. В університеті забезпечується належна атмосфера для дотримання Кодексу корпоративної культури (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=cc831d09-e877-e111-97d8-001a4be6d04a&kind=1>). Діє центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (<http://leleka.sumdu.edu.ua/uk/2013-02-26-19-54-25/46-kimnata-dlya-batkiv-z-ditmi-studentskij-leleka.html>), у якому є можливість знаходження дітей на час перебування батьків (співробітників, здобувачів вищої освіти) на території університету. В Сумському державному університеті активно працює психологічна служба, до якої можна безкоштовно звернутися як здобувачам вищої освіти, так і працівникам університету (<https://sumdu.edu.ua/uk/kampus-life/social-face/psychological.html>). Соціально незахищені здобувачі вищої освіти отримують допомогу відповідно до чинного законодавства. В університеті створено належні умови для культурно-масового та спортивного розвитку здобувачів вищої освіти, що підтверджує наочна інформація Зд-туру та результати зустрічей із здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування та сервісних підрозділів. Якість підтримки здобувачів вищої освіти перевіряється органами студентського самоврядування та їх профспілковими організаціями, обговорюється на конференціях «Навчальний процес очима студентів» та зустрічах з ректором.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Сумський державний університет створює інклюзивне освітнє середовище (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/public-info/special-educational-needs.html>), зокрема у вигляді навчання у формі індивідуального графіку в загальних групах або навчання в інклюзивних групах. Порядок інклюзивного навчання здобувачів в університеті регулюється «Положенням про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в Сумському державному університеті» (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=c085eb61-8b04-ea11-8c46-001a4be6d04a&kind=1>). У навчальних корпусах та гуртожитках університету наявні пандуси, ліфти, у окремих випадках – підйомники, при вході є чергові, які можуть допомогти особам із особливими освітніми потребами. В університеті реалізується проект «Університет, дружній до сім'ї» (<http://leleka.sumdu.edu.ua/uk/>), метою якого є сприяння гендерній рівності, створення рівних можливостей в отриманні професії матерями-студентками, зокрема шляхом надання можливості перебування дітей під професійним наглядом на час вирішення батьками питань в університеті.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є

доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В університеті діє Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=fe3a1f9e-9c36-e911-9278-001a4be6d04a&kind=1>), а також створена на постійній основі Комісія з етики (доброчесності) та управління конфліктами, якій надано повноваження щодо врегулювання взаємовідносин та конфліктів, що виникають при здійсненні освітньої, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної та іншої діяльності між всіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами. В університеті значна увага приділяється розробці політики та процедур врегулювання конфліктних ситуацій. Виявлення та вирішення конфліктних ситуацій регулюється у тому числі Кодексом корпоративної культури (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=cc831d09-e877-e111-97d8-001a4be6d04a&kind=1>), Кодексом академічної доброчесності (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=24c2956b-9c36-e911-9278-001a4be6d04a&kind=1>) та іншими внутрішніми нормативними документами. У ситуаціях, пов'язаних з порушенням вимог академічної доброчесності (перевищення мінімального відсотка текстових запозичень при виконанні курсових та кваліфікаційних робіт), роботи повертаються студентам на доопрацювання з метою досягнення необхідного рівня унікальності текстів. Конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, на ОНП зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Позитивними практиками є: безоплатний доступ до наукометричних баз даних періодичних видань Scopus та Web of Science; розвиток інклюзивної освіти; наявність центру підтримки сім'ї «Студентський делека» на території університету; належне фінансування структурних підрозділів через створення їх субрахунків; розвиток спортивної та культурної інфраструктури.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендуємо збільшити кількість оцифрованих англomовних періодичних видань та недостатню кількість оцифрованих англomовних підручників за дисциплінами ОНП у бібліотеці та репозитарії університету.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають визначеному критерію.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОНП регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті, затвердженого наказом від 22.06.2016 р. №0452-І <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>, Положенням про освітні програми (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=00e9ba12-a107-ea11-9ad5-001a4be6d04a&kind=1>) та Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм» (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=b8ccf382-adfc-e911-b5f5-001a4be6d04a&kind=1>). Відповідно до рекомендацій ради із забезпечення якості вищої освіти відбувається перегляд та модернізація ОНП.

Підставами для оновлення може бути: 1) ініціатива та пропозиції РПГ та / або викладачів програми; 2) пропозиції здобувачів вищої освіти за; 3) висновки експертної ради роботодавців; 4) рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; 5) рекомендації експертів за результатами участі в грантових проєктах; 6) результати опитувань ключових стейкхолдерів, у т.ч. здобувачів; 7) зміни умов реалізації ОНП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Відповідно до Положення про освітні програми для процедур оновлення та модернізації ОНП обов'язковим є повне охоплення стейкхолдерів, в тому числі здобувачів вищої освіти. За результатами проведення фокус-груп було підтверджено проведення лише опитування здобувачів вищої освіти щодо освітніх компонентів програми, якості навчання та викладання за освітньою програмою через «Особистий кабінет», нормативно передбачено вплив органів студентського самоврядування на удосконалення освітніх програм.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

До складу робочої проєктної групи ОНП входять представники бізнесу. Експертна група отримала підтвердження щодо узгодження з роботодавцями змін ОНП, в тому числі після затвердження нового Стандарту ВО. Так, представники роботодавців зазначили, що в ОНП була врахована їх пропозиція щодо необхідності виконання курсової роботи з дисципліни «Методи і моделі прийняття рішень в обліку, аудиті і оподаткуванні» замість дисципліни «Організація і методика аудиту». Однак зустрічі із роботодавцями щодо узгодження змісту та перегляду ОНП не мають чіткого регламенту.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В ЗВО збір інформації щодо кар'єрного шляху випускників здійснюється як у межах централізованого підрозділу – Навчального відділу з практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів, так і на рівні кафедр, що підтверджується спілкуванням експертів з випускниками. Інформація про відомих випускників Сумського державного університету розміщена на центральному сайті університету, а також на сайті кафедри <https://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/ua/pro-kafedru/nashi-vipuskniki>.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Ознайомлення з нормативними документами системи управління якістю ЗВО (<https://normative.sumdu.edu.ua/>) та спілкування фокус-груп підтвердило, що система забезпечення якості ОНП має п'ять різних рівнів та включає: 1. Здобувачі. 2. Гарант (керівник РПГ), групи забезпечення, випускові кафедри. 3. Рада із забезпечення якості, що відповідає за розгляд, оновлення та вдосконалення ОНП, що реалізуються в інституті. 4. Загальноуніверситетський (Рада із забезпечення якості освітньої діяльності, Бюро моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Центр забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти). 5. Ректор. Здобувачі вищої освіти мають реальний вплив на зміну ОНП, а також її реалізацію через опитування, оскарження результатів атестації, вирішення конфліктних ситуацій.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Так як акредитація освітньо-наукової програми є первинною, ще не було випадків врахування зовнішнього забезпечення якості.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Аналіз нормативних документів ЗВО із забезпечення якості освіти, зустрічі з фокус-групами що показали можливість впливу кожної категорії опитуваних на реалізацію та розвиток цієї ОНП, підтверджують наявність сформованої культури якості в академічній спільноті.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Затверджені в ЗВО внутрішні нормативні акти повністю охоплюють питання, які мають бути врегульовані для забезпечення функціонування системи внутрішнього забезпечення якості. В університеті діє система регулярного моніторингу відгуків зацікавлених осіб щодо якості ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Інтенсифікувати участь роботодавців та випускників у моніторингу та перегляду освітньої програми, застосовувати нові форми роботи з ними.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЗВО дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Зворотній зв'язок із випускниками та роботодавцями наявний. Необхідне налагодження постійної взаємодії із цими стейкхолдерами у процесах забезпечення якості. Здобувачі вищої освіти залучені до процесів оцінювання різних аспектів освітнього процесу, однак необхідне їх інституційне залучення до процесів проектування та моніторингу освітніх програм.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу визначені у Положенні про організацію освітнього процесу (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>) та іншими нормативними документами, які розміщені на сайті університету (<http://normative.sumdu.edu.ua/>) та є загальнодоступними. На зустрічах зі стейкхолдерами було підтверджено їх обізнаність стосовно розміщення цих нормативних документів на сайті. Зокрема, здобувачі вищої освіти інформуються про основні нормативні документи та доступ до них у перший день навчання на ввідних лекціях. Окрім того, здобувачів та співробітників інформують про зміни у нормативних актах шляхом сповіщень у системі особистих електронних кабінетів, що функціонують на базі сайту університету. Інноваційною є практика використання Зд-турів університетом (<http://welcome.sumdu.edu.ua/new/>) та мобільного додатку «Путівник іноземного студента СумДУ» (<http://study.sumdu.edu.ua/uk/>), що забезпечує відкритість та прозорість, надає можливість усім учасникам освітнього процесу, а також зацікавленим сторонам та представникам громадськості ознайомитися з університетом та навіть необхідною інфраструктурою міста.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Механізм оприлюднення проектів ОНП на сайті університету розроблено та представлено у п.6 Положенні про освітні програми вищої освіти (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=00e9ba12-a107-ea11-9ad5-001a4be6d04a&kind=1>). У процедуру обговорення включене рецензування зовнішніми стейкхолдерами ОНП, зокрема Радою роботодавців (<https://drive.google.com/drive/folders/1HcRD2TER95Zz53E3uL9P2QsgukQDIfrF>). Система електронних кабінетів дає можливість зворотного зв'язку для внутрішніх стейкхолдерів. На сайті університету є розділ «Обговорення освітніх програм» (<http://job.sumdu.edu.ua/discussion-educational-programs>), де зазначено електронну пошту для пропозицій та зауважень, а також посилання на онлайн-форму, однак доступ до неї відсутній, тому доцільно надати доступ до заповнення онлайн-форми усім бажаючим.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Оприлюднення ОНП здійснюється на офіційному сайті університету в формі каталогу освітніх програм (<https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/1062>), де зазначаються мета, загальна характеристика ОНП, програмні компетентності та програмні результати навчання тощо в обсязі, достатньому для поверхневого ознайомлення, однак, не в повному. Застосована форма каталогу освітніх програм, в якій інформація відображається в окремих вкладеннях є зручною для користувачів, оскільки кожна із зацікавлених сторін може швидко подивитися саме ту інформацію, яка потрібна для висвітлення його інтересів. Зустрічі з фокус-групами підтвердили факт ознайомлення стейкхолдерів з ОНП.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Використання механізму особистого електронного кабінету для інформування здобувачів та працівників університету про оновлення інформації стосовно діючих нормативних актів. Взірцевим є використання Зд-туру університетом, розміщеного на сайті ЗВО, а також мобільного додатку, за допомогою якого кожен бажаючий має змогу ознайомитися з університетом дистанційно.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Форма розміщення ОНП забезпечує максимальну зручність у використанні для здобувачів та роботодавців, шляхом подання інформації у сегментованому - спрощеному та полегшеному для сприйняття вигляді, однак, не дає можливості ознайомлення з програмою у повному обсязі. Так, відсутня можливість подивитися дати прийняття ОНП, її перегляду, відповідальних осіб тощо. Тому, з метою забезпечення повного висвітлення інформації для всіх зацікавлених сторін, рекомендовано додати до каталогу вкладення з повним варіантом відсканованої ОНП у pdf-форматі, або, принаймні, скан-копії перших титульних сторінок, які містять інформацію про дати її затвердження та відповідальних осіб, залучених до її розробки. Доцільно також вдосконалити систему зворотного зв'язку для обговорення ОНП шляхом удосконалення роботи онлайн-форми на сайті університету.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Враховуючи повну відповідність підкритерію 9.1 та загалом відповідність критеріям 9.2, 9.3, що стосується оприлюднення ОНП у скороченому вигляді та недосконалої системи зворотного зв'язку, існуючі недоліки є не суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Лопатовський Віктор Григорович

Члени експертної групи

Чудовець Віталій Васильович

Калашнікова Анастасія Костянтинівна